



جمهوری اسلامی ایران



بیانیه

جناب آقای دکتر علی اکبر صالحی

معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان انرژی اتمی

در

شصت و دومین کنفرانس عمومی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی

وین، ۱۷ سپتامبر ۲۰۱۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مایه بسی خرسندی و شغف است که در این جا در شصت و دومین کنفرانس عمومی به شما ملحق می‌شوم. از فرصت استفاده نموده و انتخاب شایسته شما، خانم رئیس، به ریاست این مجمع را تبریک عرض می‌نمایم و اطمینان خاطر دارم که این کنفرانس تحت ریاست توانمندان و بخردانه جنابعالی به بهترین نتایج جمعی خود دست خواهد یافت. مایلیم جنابعالی را از همکاری کامل هیأت همراه خود مطمئن سازم.

کنفرانس عمومی به عنوان عالی‌ترین نهاد سیاست‌گذاری آژانس، فرصتی برای همه ما فراهم می‌سازد تا دیدگاه ملی خود را در گستره وسیعی از مسائل و چالش‌ها ابراز کنیم.

مایلم سخن خود را با یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های جهانی آغاز کنم که همانا سرنوشت برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) است. من واقعاً بعید می‌دانم که نیاز باشد کنفرانس عمومی آژانس را نسبت به جایگاه و اهمیت تاریخی این توافق چندجانبه ارزشمند و به سختی حاصل شده در مورد پرونده هسته‌ای ایران، متقاعد سازم. دستیابی به آن برای هر دو طرف سال‌ها طول کشید و برای رسیدن به یک توافق، فرایندی طولانی از مذاکرات را سپری کردیم. هر دو طرف تصمیم گرفتند که انتظارات و امیال خود را محدود سازند و در عوض، بر روی مجموعه راه‌حل‌های متقابلی توافق کنند. از زمانی که این توافق‌نامه در ژانویه ۲۰۱۶ به اجرا گذاشته شد، چنانکه در ۱۲ گزارش پیاپی آژانس تصریح شده است، ایران کاملاً به مفاد آن پایبند بوده است و به تمام تعهدات خود در چارچوب توافق عمل کرده است. این یک حقیقت ساده، غیر قابل انکار و شناخته شده همگانی است.

همه به خوبی از رویکرد آمریکا و به ویژه سوءرفتار آن مطلع هستند. آمریکا پس از یک دوره پیروی نیم‌بند از مفاد توافق در دوره دولت قبل، و سپس تشدید آن در دولت فعلی، سرانجام در می ۲۰۱۸ رسماً از برجام خارج شد. تصمیم یکجانبه آمریکا که به مثابه نقض فاحش قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت و مضحکه‌ای آشکار برای اصول بنیادین و ارزشمند حقوق بین‌الملل و چندجانبه‌گرایی بوده

است، سرنوشت این دستاورد ارزشمند و بی‌همتای علمی-دیپلماتیک را به خطر انداخته است. مایلم صراحتاً در مورد تأثیر و پیامدهای منفی این عمل غیر مسئولانه هشدار دهم. همچنان که جامعه بین‌الملل تقریباً به اتفاق نظر بر آن واقف است، این حرکت نامیمون پیامدهایی جدی برای صلح و امنیت بین‌المللی در بر خواهد داشت و بر روی رژیم منع اشاعه نیز اثراتی منفی بر جای خواهد گذاشت.

واکنش‌ها در سطح بین‌الملل نسبت به خروج غیر قانونی آمریکا از برجام، آشکارا تردیدهایی جدی در مورد اعتبار و خرد سیاست آمریکا بر می‌انگیزد. مخالفت جامعه بین‌المللی با خروج آمریکا، با در نظر گرفتن تحلیل‌ها و مباحث وسیع در مورد آن و آن‌گونه که همه ما درک می‌کنیم، صرفاً پژوهشی از خشم عمیق جهانی نسبت به یکجانبه‌گرایی آمریکا نیست، بلکه از نگرانی‌های آن‌ها درباره وضعیت شدیداً دشوار منطقه بلافصل ما خبر می‌دهد که سرشار از آشوب و تهدید جاری تروریسم است.

معاهده منع گسترش، با شناختی که همه به آن داریم و با وجود همه نواقص، همچنان چارچوب معتبری برای رژیم منع گسترش فراهم می‌کند و پایه اساسی ضروری برای ارتقای مؤثر امنیت بین‌المللی فراهم می‌سازد. برجام مسلماً می‌تواند نقش مؤثری در ارتقای آن به عنوان یک معاهده کارآمد و ماندگار داشته باشد.

به علاوه، در مورد ایجاد یک منطقه عاری از تسلیحات هسته‌ای در خاورمیانه، ایران همواره از ۱۹۷۴ حامی سرسخت این طرح بوده است. با این حال، نمی‌توان در این باره سخن گفت و به بی‌توجهی عامدانه برخی نسبت به تهدید عملی ناشی از خودداری گستاخانه رژیم صهیونیستی در پیوستن به معاهده منع گسترش، و بدتر از آن برخورداری از زرادخانه هسته‌ای قابل توجه و نیز انکار بازرسی‌های آژانس اشاره نکرد. در حالی که در مورد ایران همان‌گونه که دبیر کل بیان کرده است، مستحکم‌ترین نظام راستی‌آزمایی موجود در سراسر جهان در کشور من اعمال می‌شود.

در اینجا با یکی از مسائل جنجالی روز روبرو هستیم؛ که همانا اجرای تمام‌عیار پادمان‌های مرتبط با معاهده منع گسترش (NPT) در مورد یک کشور امضا کننده و چشم‌پوشی کامل نسبت به یک عضو هسته‌ای غیر ان پی تی است. چنین رفتار تبعیض‌آمیزی چیزی جز به سخره کشیدن عدالت محسوب نمی‌شود.

آن چه تا کنون از سوی اتحادیه اروپا و دیگران در مورد برجام صورت گرفته است در عین آن - که نویدبخش است، مسلماً باید با گام‌های مستحکم‌تر و عملی تکمیل شود. اکنون زمان آن فرا رسیده است که اتحادیه اروپا به وعده‌های بازتاب یافته خود در پیام اخیرش جامه عمل بپوشاند. ما در اینجا معتقدیم که رویکرد مبتنی بر تدریج‌گرایی نمی‌تواند ساز و کار مناسبی در پاسخ به وضعیت برآمده از سیاست بی‌مسئولانه آمریکا در تضعیف قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل باشد.

با در نظر گرفتن مزیت‌های توافق هسته‌ای و الزام اخلاقی آن، ما امیدواریم که آژانس به مأموریت خود با حرفه‌ای‌گری ضروری و بی‌طرفی ادامه دهد. گزارش‌های فنی باید صرفاً بر پایه ارزیابی‌های عینی آماده شوند و لازم است که از عناصر برانگیخته سیاسی عاری بماند. در این چارچوب، ما امیدواریم و این انتظار را داریم که آژانس به تدوین "نتیجه‌گیری گسترده‌تر" در مورد ماهیت صلح‌آمیز برنامه هسته‌ای ما سرعت ببخشد.

جمهوری اسلامی ایران همچنان مایل است از دانش و فناوری هسته‌ای برای مدیریت منابع آب به علاوه پاسخ به تغییرات آب و هوایی استفاده نماید و در همان حال، به تولید برق و ارتقای بهداشت، خوار و بار و کشاورزی ادامه دهد. در این جا ما معتقدیم که یکی از مأموریت‌های اصلی آژانس کمک به کشورهای عضو برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار از طریق انتقال تجربه و اشتراک دانش و تأمین تجهیزات مورد نیاز است.

با توجه به آن که نیروی هسته‌ای سهم چشمگیری در کاستن از گازهای گلخانه‌ای و بهبود امنیت هسته‌ای دارد، ایران برنامه بلند مدت و نوید بخشی به منظور افزایش سهم انرژی هسته‌ای در بسته انرژی کشور تدارک دیده است و در راستای این بینش، در حال پیاده‌سازی واحدهای ۲ و ۳ نیروگاه هسته‌ای بوشهر است. بر همین اساس، اولین مرحله از بتن‌ریزی برای نیروگاه شماره ۲ بوشهر برای سه ماهه سوم سال ۲۰۱۹ برنامه‌ریزی شده است. این راکتورها دو مرکز آب شیرین‌کن را هم در کنار خود دایر خواهند کرد. بهره‌برداری ایمن و امن نیروگاه بوشهر تا کنون منجر به تولید ۳۰ تراوات برق شده است و اتحادیه جهانی بهره‌برداران هسته‌ای (WANO) از طریق ساز و کار بررسی‌های همتایی خود به ارزیابی عملکرد آن پرداخته است و شاخص‌های عملکرد ایمن آن را از D به B ارتقا داده است. به علاوه، این‌گونه برنامه‌ریزی شده است که مأموریت OSART به بوشهر در اواخر سال جاری میلادی صورت گیرد. در حال حاضر، نیاز ایران به برق در اوج خود در حدود ۶۵ هزار مگاوات قرار دارد.

ایران همچنین به طور جدی در حال پیگیری تکنولوژی گداخت می‌باشد. تا کنون گام‌های مناسبی در این مسیر برداشته شده است و بر همین اساس، رایزنی‌های ثمربخش و همکاری قریب-الوقوعی با شماری از کشورها در جریان می‌باشد. به علاوه، ما در بازطراحی نیروگاه آب سنگین خنداب (اراک) در همکاری نزدیک با چین و پیش‌برد تولید ایزوتوپ‌های پایدار با کمک فدراسیون روسیه پیشرفت حاصل کرده‌ایم.

ایمنی هسته‌ای همواره از اولویت بالایی برای ایران برخوردار بوده است و در نتیجه، ما اهمیت والایی برای تقویت استانداردهای ایمنی مربوطه قائل هستیم. ایران از طریق همکاری با اتحادیه اروپا و دیگران مصمم است یک مرکز پیشرفته ایمنی هسته‌ای مجهز به فناوری‌های و تجهیزات مدرن تأسیس نماید و پیشرفت ملموسی در این ارتباط حاصل کرده است.

با این حال، در مورد مسئله امنیت هسته‌ای، ما معتقدیم که تدابیر برای تقویت امنیت هسته‌ای از یک سو، نباید مانع از همکاری بین‌المللی در زمینه فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای شود و از سوی دیگر، نباید به تضعیف اولویت‌های تثبیت‌شده در زمینه برنامه همکاری فنی آژانس منجر شود. جمهوری اسلامی ایران، تأکید می‌نماید که مسئولیت امنیت هسته‌ای به طور کامل بر عهده کشورهای عضو است و نقش آژانس باید صرفاً معطوف به تقویت زیرساخت‌های ملی، بر اساس درخواست داوطلبانه باشد. ما مسائل مربوط به تروریسم و حملات سایبری و نیز قاچاق غیر قانونی هسته‌ای را به عنوان مهم‌ترین تهدیدات امنیتی هسته‌ای تلقی می‌نماییم.

در ارتباط با رویکرد سطح کشوری (SLA) ما معتقدیم که با وجود گزارش اخیر دبیر کل (GOV/2018/20)، همچنان ابهامات و نگرانی‌هایی وجود دارد که باید پیش هر اقدام بیشتری حل و فصل شود.

در مورد مسئله همکاری فنی، از آژانس انتظار می‌رود تا به دولت‌های عضو بر اساس نیازها و اولویت‌های آن‌ها یاری نماید. ایران به نوبه خود به عنوان یک کشور پیشتاز هسته‌ای همچنان آماده است تا دستاوردهای خود را با سایر دولت‌های عضو، به ویژه کشورهای واقع در منطقه همسایگی ما سهیم شود. بر همین اساس، جمهوری اسلامی ایران چشم‌انتظار «کنفرانس وزارتی آژانس در مورد علوم و فناوری هسته‌ای» در نوامبر ۲۰۱۸ می‌باشد که در نتیجه آن قویاً از آژانس انتظار می‌رود انتقال دانش و فناوری هسته‌ای به کشورهای در حال توسعه را تسهیل نماید.

همچون همیشه، ما به روزی چشم دوخته‌ایم که شعار استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای برای همه و برای جنگ افزارهای هسته‌ای برای هیچ‌کس، به طور جهان‌شمول به رسمیت شناخته شود و جامه عمل بپوشد. سخن خود را با تأکید بر همین نکته به پایان می‌برم و از شما خانم رئیس و همه حضار به خاطر شکیبایی و توجه وافر خود سپاس‌گزارم.

